

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Vizită de studii în Estonia

În perioada 20 - 25 ianuarie, un grup de profesori ai Academiei de Administrare

pat la nouă sesiuni de lucru, organizate și susținute de directorul Școlii de Drept,

Publică, din componența căruia au făcut parte Maria Strehii, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului organizarea instruirii, Aurelia Țepordei, director al Departamentului dezvoltarea profesională, Andrei Groza, doctor, conferențiar universitar, șef al Catedrei științe administrative, Orest Tăriță, doctor, conferențiar universitar, șef al Catedrei științe politice și relații internaționale, Tatiana Tofan, doctor, conferențiar universitar interimar, Tatiana Savca, lector superior universitar, Ina Macovei, metodistă în Direcția cooperare internațională și investigații științifice, a participat la școala de Drept din Tallinn, în cadrul proiectului „Integrarea principiilor Bunei Guvernări în studiile realizate la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova”.

Timp de câteva zile, profesorii Academiei au partici-

profesor universitar, Tanel Kerikmae, de doctorii, conferențieri universitari, Tiia Ruutman, Heljut Kalda și Arehil Chochia etc.

Un spațiu aparte a fost rezervat familiarizării profesoriilor Academiei cu experiența Universității de Tehnologie din Tallinn în domeniul efectuării cercetărilor științifice, colaborării în acest domeniu cu alte instituții din țările Uniunii Europene, spațiul post-sovietic și din Orientul Apropiat.

Profesorii Academiei de Administrare Publică, împreună cu reprezentanții universității, au efectuat, de asemenea, o vizită de lucru la Ministerul Afacerilor Externe al Estoniei, unde au avut întreveneri cu responsabili pentru cooperare internațională în dezvoltarea transfrontalieră a învățământului și realizarea proiectelor comune de cercetare.

În cadrul acestei vizite, au fost examinate peste 30

de întrebări referitoare la elaborarea și implementarea curriculumului universitar, scopurile și obiectivele învățământului superior, calitatea personalului implicat în procesul de studii, predarea și însușirea materialului, riscurile și avantajele aplicării tehnologiilor informaționale, mobilitatea studenților în cadrul globalizării învățământului.

În această perioadă au fost stabilite legături pentru o viitoare colaborare cu facultatea de Științe sociale a Universității Tehnologiei din Tallinn și Academia Estoniană de Științe de Securitate,

care au în structura lor departamente specializate în pregătirea specialiștilor din domeniul serviciilor publice.

Vizita de studiu a profesoriilor AAP a avut pe agenda sa și o întreveneri cu ambasadorul Republicii Moldova în Estonia, Victor Guzun.

Schimbul de experiență, noile cunoștințe obținute în cadrul proiectului nominalizat vor contribui substanțial la îmbunătățirea calității studiilor atât la masterat, cât și la cursurile de dezvoltare profesională din cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Cor. „F. P.”

SUMAR

Oficial.....	2
Viața Academiei.....	3
Administrația publică centrală.....	4-5
Administrația publică locală.....	6-7
Știri pe scurt.....	8
Un pelerinaj cu sacrificii.....	9
Eugeniu Grebenicov, comemorare.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse.....	12

Întrevedere Nicolae Timofti – Menno Snel

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a avut o întrevedere cu directorul executiv al Fondului Monetar Internațional (FMI) pentru R. Moldova, Menno Snel. Cei doi interlo-

cutori au discutat aspecte ale cooperării dintre Republica Moldova și FMI în perspectiva încheierii unui nou Program de asistență între cele două părți.

Președintele Nicolae Timofti a dat asigurări că Republica Moldova își va onora cu precizie angajamentele asumate față de FMI și i-a mulțumit lui Menno Snel pentru asistența financiară a FMI. Șeful statului a subliniat că Guvernul va întreprinde acțiuni energice pentru

asigurarea durabilității fiscal-bugetare, menținerea unei politici monetare prudente și consolidarea sectorului financiar al țării.

La rândul său, Menno Snel a vorbit despre importanța în continuare a unei stabilități politice în Republica Moldova pentru atingerea obiectivelor economice. De asemenea, oficialul FMI a salutat eforturile autorităților de la Chișinău de fortificare, prin modificări legis-

lative, a independenței Băncii Naționale, care urmăresc consolidarea capacităților de supraveghere ale BNM.

Ultimul program de asistență al FMI pentru Republica Moldova a fost finalizat în aprilie 2013, prin care Republica Moldova a beneficiat de asistență financiară în valoare de aproximativ 566 de milioane de dolari.

Decizia referitoare la adoptarea unui nou program de asistență pentru Republica Moldova va fi luată de către Consiliul Executiv al FMI în luna martie 2014.

Delegația Parlamentului Republicii Moldova, condusă de vicepreședintele Legislativului, Liliana Palihovici, participă la sesiunea de iarnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE). Reuniunea se desfășoară la Strasbourg, în perioada 27-31 ianuarie 2014.

Din componența delegației

Sesiunea de iarnă a APCE

fac parte deputații Ana Guțu, președinte al Comisiei politice externă și integrare europeană, Stela Jantuan, Valeriu Ghilețchi, Anatolie Arhire și Grigore Petrenco.

În prima zi a sesiunii, parlamentarii au ales noul președinte al APCE, pe reprezentanta Luxemburgului, Anne Brasseur, și vicepreședinții. Totodată, a fost discutată, în procedură de urgență, situația din Ucraina și funcționarea instituțiilor democratice în această țară.

Pe ordinea de zi a sesiunii

au mai figurat dezbateri la subiecte referitoare la prevenirea rasismului și a intoleranței în Europa, schimbările climatice, influența Internetului și a noulor tehnologii informaționale asupra democrației, diversificarea surselor energetice, integrarea migranților în țările europene, organizarea asistenței pentru refugiații sirieni etc.

Potrivit agendei, în fața delegaților prezenți la sesiunea APCE au luat cuvântul Cancelarul Austriei Werner Faymann, președintele Parlamentului

European Martin Schulz și Secretarul General al Consiliului Europei Thorbjørn Jagland. Ministrul de Externe al Austriei Sebastian Kurz a prezentat raportul Comitetului de Miniștri ai APCE și a răspuns la întrebările deputaților.

În premieră pentru țara noastră, Ana Guțu a fost aleasă în calitate de președinte al Comisiei Cultură, Știință, Educație și Mass-media a APCE.

În același timp, deputatul PLDM Valeriu Ghilețchi a fost ales în funcția de șef al Comisiei Sociale, Sănătate și Dezvoltare durabilă.

Mai multe servicii electronice mediului de afaceri

Prioritățile agendei de e-transformare a Guvernului pentru anul 2014 au fost discutate în cadrul unei ședințe comune dintre reprezentanții instituțiilor statului, a comunității donatorilor și ai mediului de afaceri. De asemenea, au fost prezentate serviciile electronice care vor fi lansate pe parcursul anului curent.

„Contăm pe deschiderea mediului de afaceri în aplicarea agendei de e-transformare a Guvernului, în utilizarea serviciilor electronice noi lansate cu intenția de a simplifica interacțiunea cetățenilor și domeniului de afaceri cu autoritățile publice, dar și pentru a elimina riscul corupției”, a menționat premierul Iurie Leancă.

Pe parcursul anului 2014, Guvernul va lansa un șir de servicii electronice destinate mediului de afaceri: e-factura fiscală (februarie 2014), registrul electronic al controalelor de stat (martie 2014), e-autorizații de transport (iulie 2014), e-autorizații de folosință a apei (iulie

2014), serviciul de vămire electronică fiind deja lansat. De asemenea, în acest an se va începe digitalizarea altor servicii, cum ar fi sistemul e-ANSA, privind managementul activității de supraveghere import-export, în contextul asigurării cerințelor sanitare și fitosanitare; un sistem informațional pentru înregistrarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a imobilului, de e-achiziții publice, dar și crearea sistemului informațional „e-Autorizații de desfășurare a activității de comerț în baza ghișeului unic”.

De asemenea, Guvernul a demarat implementarea platformei de interoperabilitate,

care va facilita schimbul de date dintre autoritățile publice și va contribui la oferirea serviciilor publice de calitate, inclusiv în format online.

Executivul oferă mai multe servicii electronice destinate mediului de business: e-Servicii fiscale, e-Licențiere, e-CNAM, e-CNAS. Au fost aplicate mai multe platforme de e-guvernare: Mpay, Mpass, MCloud, Semnătura Digitală Mobilă, reutilizate la nivel sectorial pentru a oferi servicii electronice cetățenilor și businessului în diverse domenii. Acestea sunt deschise pentru reutilizare și de către sectorul privat pentru a facilita transformarea digitală a economiei.

Au început cursurile de dezvoltare profesională

Au început cursurile de dezvoltare profesională a

personalului din autoritățile publice. Conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1063 din 26.12.2013 „Cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2014”, pe parcursul acestui an vor fi instruiți

1290 de funcționari publici de nivel central și local.

În conformitate cu Planul de realizare a cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică în semestrul I al anului 2014, care a fost expediat autorităților administrației publice centrale și locale, pe 27 ianuarie au început primele cursuri de dezvoltare profesională:

1. **Integrarea profesională în funcția publică** a funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale, cu durata de 10 zile.

2. **Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu** a personalului cu funcții de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale, cu durata de 5 zile.

3. **Managementul performanței** a personalului cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice centrale, cu durata de 3 zile (27-29 ianuarie și 29-31 ianuarie).

Scopul organizării cursurilor constă în sporirea nivelului de pregătire teoretică și practică a participanților vizavi de

actualizarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea aptitudinilor necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu.

Cele mai utilizate metode de instruire vor fi: prezentările, studiile de caz, discuțiile în grup, investigațiile în grup, brainstorming-ul, schimbul de experiență.

Opinii ale audiențelor cursului de dezvoltare profesională **Managementul performanței**

Lucia NASTASIUC,
șef-adjunct al
Departamentului relații
externe, Academia de
Științe a Moldovei:

- Cursurile de dezvoltare profesională de la Academia de Administrare Publică sunt foarte interesante, aici întotdeauna poți afla lucruri noi. La cursul respectiv am aflat, de exemplu, despre motivația de modificare a anumitor legi în vederea perfecționării lor și ajustarea la standardele europene și internaționale. Înseși cunoștințele în domeniul managementului performanței mă vor ajuta să avansez în cariera profesională, să conlu-

crez mai eficient cu colegii.

Aș vrea să mai menționez că participarea la cursurile din cadrul Academiei de Administrare Publică mă convinge tot mai mult de necesitatea de a face doctoratul.

Constantin BRAGOI,
director al Departamen-
tului administrare judecătorească, Ministerul Justiției al
Republicii Moldova:

- Consider cursurile binevenite pentru mine, fiindcă, în contextul reformelor actuale, tematica este foarte utilă, în special, motivarea și evaluarea performanțelor, precum și comunicarea. Aș vrea să remarc

calitățile profesioniste ale formatorilor de aici de cel mai înalt nivel, care corespund întru totul cerințelor zilei de azi, aspirațiilor noastre europene.

Am venit cu deosebită plăcere, dar și cu interes personal și profesional, la aceste cursuri fiindcă cunosc bine Academia de Administrare Publică, corpul profesoral al Academiei de o pregătire deosebită. Vorba e că am făcut aici masteratul, de o mare importanță pentru dezvoltarea mea profesională, și deja aspir la un doctorat în domeniul dreptului tot aici, la Academia de Administrare Publică.

Alina ROȘCA,
șefă de secție în cadrul
Direcției Juridice a Casei Naționale de Asigurări Sociale:

- Cursuri de instruire a funcționarilor publici se organizează și în instituția noastră, dar cursurile de dezvoltare profesională de la Academia

de Administrare Publică sunt foarte utile pentru mine, cred și pentru colegii mei, pentru a îndeplini mai bine funcțiile de serviciu. Îndeosebi, foarte interesantă este această tematică în domeniul managementului performanței, care este baza perfecționării oricărei activități. Cunoștințele, obținute aici, mă vor ajuta mult în activitatea zilnică în calitate de manager, să pot aprecia obiectiv capacitățile și calitățile subalternilor, mă vor ajuta să identific necesitățile lor și ce lucruri îi motivează.

Pe viitor, intenționez să fac masteratul la Academia de Administrare Publică.

Hartă interactivă privind gestionarea asistenței externe

Harta interactivă privind gestionarea asistenței externe, ce prezintă un nou sistem informațional, a fost realizată de Cancelaria de Stat cu suportul PNUD și al companiei Development Gateway. Această platformă de gestionare a asistenței externe pentru dezvoltarea Republicii Moldova prevede monitorizarea proiectelor de asistență externă și a programelor, vizualizarea grafică și pe hărți, localizarea geografică a aplicării proiectelor în țara noastră, precum și posibilitatea de generare a rapoartelor la solicitarea utilizatorilor.

În cuvântul său de salut, Secretarul General al Cancelariei de Stat, Victor Bodiu, a menționat că lansarea unei astfel de platforme este o premieră pentru Republica Moldova.

„Este pentru prima dată când aveți posibilitate să vedeți o hartă interactivă cu toate proiectele realizate sau în curs de derulare. De asemenea, să vedeți cine sunt donatorii și care este asistența externă. Astfel, societatea civilă va monitoriza cu strictețe cum sunt cheltuite resursele financiare”,

a declarat Victor Bodiu. Secretarul General al Cancelariei de Stat a vorbit și despre faptul că un astfel de sistem informațional de management (AMP) este utilizat în peste 20 de țări și are scopul de a asigura o înaltă accesibilitate a datelor cu privire la mijloacele financiare oferite de partenerii de dezvoltare.

„În perioada 2009-2013, Republica Moldova a realizat proiecte, unele dintre care sunt în curs de implementare, în valoare de 2,2 mlrd. euro. Aici,

important este să nu ne axăm pe volumul asistenței, ci pe impactul sectoarelor. De exemplu, pentru reabilitarea a 448 km de drum, au fost construite 80 de centre de sănătate publică, peste 600 km de apeduct etc.”, a precizat oficialul.

Reprezentantul rezident PNUD în Moldova, Nicola Harrington-Buhay, a menționat că această platformă informațională va permite transparență, vizibilitatea proiectelor finanțate de donatorii externi: „Este

o realizare destul de importantă și benefică pentru toți.”

Șefa Direcției monitorizare și evaluare a Cancelariei de Stat, Lucreția Ciurea, a făcut o prezentare a platformei. AMP reprezintă un sistem online de gestionare a datelor cu privire la proiectele, programele și alte forme de asistență oferită de către partenerii de dezvoltare. „Donatorii pot fi identificați pe harta geografică după culoare. Mai mult, pot fi identificate chiar și străzile unde au fost realizate proiectele”, a spus Lucreția Ciurea.

Pentru mai multe detalii, puteți accesa linkul: **www.amp.gov.md**. Pe acest site vor fi introduse trimestrial și în timp real noi date despre realizarea proiectelor. Principalii donatori ai Republicii Moldova sunt Uniunea Europeană, Banca Europeană pentru Investiții, Statele Unite ale Americii, Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare, Banca Mondială și alții.

Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială”

Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială” este un sistem nou, elaborat de experții consorțiului internațional

onal MATERNA, special pentru Republica Moldova. A fost pus în funcțiune în luna septembrie 2013 și are un termen de supraveghere și adaptare de 12 luni

de la data de dare în folosință.

Obiectivul general al proiectului implementat cu suportul Băncii Mondiale este utilizarea tehnologiilor moderne pentru sistemul de asistență socială ce include prestații de asigurări sociale și servicii. În urma implementării proiectului Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială”, peste 1200 asistenții sociali comunitari au fost asigurați cu calculatoare și echipament periferic. De asemenea, 250 de calculatoare au fost instalate în cadrul structurilor teritoriale de asistență socială. În total, în cadrul proiectului au fost procurate și instalate în jur de

1500 de calculatoare. În fiecare localitate, în biroul asistentului social, a fost instalat câte un calculator. Fiecare direcție/secție de asistență socială din țară a beneficiat de câte 5 seturi de echipament tehnic (calculatoare, imprimante, scanere ș. a.). Toate calculatoarele au fost conectate la rețeaua Internet. Au fost elaborate cerințele funcționale și de design conceptual al sistemului informațional, elaborată arhitectura generală a sistemului, elaborate cerințe referitoare la SAAIS Hardware, telecomunicații și Software. Pe parcursul anilor 2012-2013, au fost instruiți în trei etape 1245 de asistenți sociali din toate satele republicii cum să utilizeze

calculatorul și programul soft pentru colectarea datelor în Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială”.

Conform specialiștilor Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială” va asigura monitorizarea beneficiarilor pentru prevenirea situațiilor de risc pentru familiile vulnerabile, precum și gestionarea mai eficientă a cazurilor de dificultate în care se găsesc familiile sărace. O altă miză este analiza și planificarea mai eficientă a sistemului de asistență socială, o mai bună evidență a datelor referitoare la solicitanți și beneficiari, precum și înregistrarea mai operativă a cererilor pentru acordarea de ajutor social sau servicii sociale, iar, ca rezultat, o protecție socială mai sigură pentru populație.

A fost aprobat planul de activități al PCDLI pentru 2014

La ședința recentă a Comitetului de administrare a Programului comun de dezvoltare locală integrată a fost audiat raportul de activitate al PCDLI și aprobat planul de lucru al Programului pentru 2014.

Secretarul general al Guvernului, Victor Bodiu, care este și președintele Comitetului de administrare, a accentuat contribuția Programului în realizarea reformei de descentralizare și a mulțumit donatorilor pentru contribuția lor susținută

pentru realizarea reformei de descentralizare.

Coordonatorul Programului, Mihai Roșcovan, s-a referit la direcțiile principale de activitate ale PCDLI în anul 2013: asistența în promovarea noului

sistem de finanțe locale, aprobat la sfârșitul anului, progresele obținute în elaborarea proiectelor de strategii sectoriale în domeniile educație, asistență socială, cultură, tineret, sport și mediu.

În ceea ce privește componenta locală a Programului, în anul 2013 au fost efectuate studii și analize aprofundate a localităților selectate în cadrul PCDLI. Acestea permit diagnosticarea mai precisă a necesităților de asistență, a deficiențelor

instituționale și a oportunităților de dezvoltare în cele 30 de localități-țintă. De asemenea, Programul a oferit și prima serie de granturi pentru consolidarea capacităților APL în aceste sate, comune și orașe.

Un succes incontestabil al PCDLI în anul 2013 a fost testarea unui proiect de cooperare intercomunitară. Proiectul-pilot, lansat la Telenești în luna iulie, a avut ca obiectiv colectarea în comun a deșeurilor casnice în orașul Telenești și câteva localități din apropiere. Potrivit primarului de Telenești, Vadim Lelic, prezent și el la ședința Comitetului de administrare a PCDLI, serviciul de salubritate, care funcționează în baza contractelor individuale cu beneficiarii, poate fi considerat rentabil din punct de vedere economic.

Realizările PCDLI din anul 2013 au fost apreciate de re-

prezentanții organizațiilor donatoare. Ole Rasmussen, reprezentantul Ministerului Afacerilor Externe al Danemarcei, a remarcat, în mod special, modificarea legii finanțelor locale și testarea instrumentului de cooperare intercomunitară.

În intervenția sa, Iurie Țap, șeful Comisiei parlamentare speciale pentru descentralizare și autonomie locală, a relatat că, în 2014, autoritățile Republicii Moldova planifică să se axeze pe finalizarea strategiilor sectoriale de descentralizare, iar susținerea Programului, alături de alți donatori, este crucială în acest sens.

Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată (2013–2015), implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Entitatea ONU pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), cu susținerea financiară a guvernelor Danemarcei și Suediei, asistă Guvernul Republicii Moldova în realizarea reformei de descentralizare. Coordinatorul național al PCDLI este Cancelaria de Stat.

Trei grupuri de experți naționali și internaționali, angajați de către Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PNUD-UN Women), vor consulta Ministerul moldovean al Mediului și Cancelaria de Stat în privința descentralizării gestionării deșeurilor, a aprovizionării cu apă și sanitație și a administrării resurselor naturale. Activitatea acestora a fost discutată în cadrul grupului de lucru pentru descentralizarea sectorului de mediu, convocat, recent, la Ministerul Mediului în vederea trasării planului de lucru pentru anul 2014.

Potrivit lui Peter Gabori, expert internațional, care se ocupă de descentralizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor, misiunea principală a echipei sale este armonizarea prevederilor Strategiilor Naționale de Descentralizare și de Gestionare a Deșeurilor Solide. Echipa va elabora o matrice

a competențelor autorităților locale și centrale, precum și a sectorului privat în domeniul respectiv și va clarifica alocarea resurselor necesare pentru realizarea acestor competențe.

De asemenea, echipa condusă de dl Gabori va examina opțiunile de forme de proprietate pentru gestionarii și prestatorii de servicii din domeniul stabilit, precum și modalitățile de plată pentru aceste servicii și de calculare a tarifelor pentru evacuarea și prelucrarea deșeurilor.

Lilit Melikyan, expertă în domeniul aprovizionării cu apă și sanitației, a formulat o altă problemă centrală, pe care o are în față în misiunea sa: stabilirea echilibrului dintre competența de aprovizionare cu apă,

care este a autorităților locale, și fragmentarea excesivă a serviciilor de apă și sanitație, care fac aceste servicii ineficiente. Acest lucru se poate realiza respectând principiul subsidiarității, a spus experta.

Potrivit dnei Melikyan, echipa ei va oferi recomandări privind structura sistemului de aprovizionare cu apă și sanitație, agregarea unor servicii în baza experienței europene, clarificarea competențelor în domeniul dintre APL-1, APL-2 și APC și recomandări

privind alocarea, obținerea și distribuirea resurselor financiare în acest sector.

În următoarele luni, experții își vor continua activitatea și vor formula recomandări de politici și reforme, ce urmează să fie incluse în proiectul Strategiei sectoriale de descentralizare în mediu.

Strategia de descentralizare în domeniul mediului

Gospodarul de la porțile țării

Orășelul Lipcani, odinioară un adevărat centru industrial al raionului Briceni, în ultimele două decenii a rămas aproape fără jumătate din populația de cândva. Mai întâi, nimerite sub tăvălugul privatizării și concurenței, o bună parte din întreprinderile de prelucrare și producție și-au încetat activitatea, motivând pe foștii lucrători să-și caute norocul în alte părți ale lumii. Și cei din generația mai tânără au preferat să plece după câștig spre alte țări.

Dar cei rămași au nevoie de condiții de existență, de un trai decent. Și primăria locală, cu un buget auster, în ultimii ani a găsit colacul de salvare, accesând fonduri extrabugetare de la diferiți donatori. Urmare a eforturilor depuse pe această cale, a fost construită o stație de epurare a apelor reziduale și un apeduct care asigură în prezent cu apă potabilă de calitate circa 700 de gospodării. A fost reparată capital grădinița de copii din localitate, o parte de drumuri. Ce-i drept, la schimbarea radicală din ultimii ani a imaginii orașelului a contribuit esențial și implementarea proiectului pentru deschiderea podului peste râul Prut, între Lipcani și Rădăuți, din banii căruia a fost reconstruită o bună parte din infrastructura localității, finanțator fiind Uniunea Europeană. Însă actorul principal în toate aceste acțiuni, după cum susțin localnicii, a fost primăria urbei în frunte cu primarul Eugen Dumenco, aflat la cel de-al doilea mandat, o preocupare prioritară a căruia este de a găsi noi și noi mijloace pentru soluționarea problemelor urbei.

Sosind la primărie, l-am găsit din nou aplecat asupra unor proiecte, dar, de data aceasta, deja de importanță regională.

- Chiar dacă orașelul nostru nu e nemijlocit la hotar cu Ucraina, oricum, ne aflăm la porțile țării. Până la hotarul ucrainean sunt mai puțin de

10 km, iar Uniunea Europeană, adică România, e chiar peste Prut. Și cine trece vămile, trece numaidecât prin Lipcani. Așa că pentru ordinea și curățenia din oraș trage cu obrazul, în primul rând, primăria, mai ales, că la acest capitol mai este și este de lucru, a conchis primarul.

Iar ca problema să fie rezolvată în complex, se lucrează concomitent la două proiecte de orientare ecologică. Primul va fi finanțat de PNUD. Dar, deși e abia la etapa elaborării,

izbândă, fiindcă toate detaliile au fost coordonate. Așa că în termenele stabilite unitățile tehnice vor fi în teritoriu.

Din păcate, doar cu tehnica nu poți salubritiza localitatea.

- Pentru aceasta e prevăzut cel de-al doilea proiect, - intervine primarul, - care va fi finanțat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord. Și el, de asemenea, sperăm, să fie acceptat, fiindcă lucrăm împreună deja 11 primarii din această zonă. Proiectul este estimat la 19 mln. lei. Cu acești bani vor fi

primarul vorbește foarte sigur de succesul lui, fiindcă vizează interesele mai multor localități și poate chiar ale întregii regiuni de nord.

- E vorba de un proiect de 100 mii dolari SUA, fără contribuția locală, care ne va permite să procurăm 2 mecanisme foarte necesare pentru noi: un autogreider și un excavator multifuncțional cu care vom dezapezi drumurile, vom lichida gunoșiile neautorizate, vom înfăptui lucrări de amenajare, construcții, reconstrucții nu numai la Lipcani, dar și în teritoriile a încă 5 primării vecine - Criva, Drepcăuți, Hlina, Șireuți și Slobodca-Șireuți. Desigur, asemenea mecanisme sunt stringente necesare în fiecare primărie și, odată înaintat, proiectul va avea sorți de

construite o gunoște impunătoare autorizată lângă Lipcani, platforme pentru gunoși menajere în celelalte 10 localități, cu containere, tomberoane pentru separarea deșeurilor acumulate de populație.

Potrivit documentelor, asupra cărora primarul muncеște împreună cu adjunctul, Larisa Ciornii, proiectul este deja finalizat și acceptat, rămâne de executat desenele tehnice și de prezentare a lor la ADR Nord pentru deschiderea finanțării. Și dacă aceste aspecte își găsesc soluția așteptată, în 2015 sau, cel târziu, în 2016 încep lucrările în teritoriu.

- Iar aceasta înseamnă că problema gunoștilor va fi scoasă de pe ordinea zilei. Odată și pentru totdeauna. Și pasul acesta va fi unul dintre

cei mai importanți, - conchide primarul. - Fiindcă nu-i zi să nu ne confruntăm cu aceste probleme, să nu avem conflicte fie cu cetățenii, fie cu organele de control. Și nu numai la Lipcani.

E un lucru cert, problema gunoștilor neautorizate, împrăștiate la nimereală, e una dintre cele mai dificile în zona de frontieră - de la postul vamal Criva până la pădurea Pereritei. În fiecare an, în cadrul bilunarului raional, peste tot se face ordine, sunt lichidate gunoșiile neautorizate, dar după 2-3 săptămâni ele apar din nou, fie lângă vamă, fie pe câmpurile agricole de la Drepcăuți, fie în fâșiile forestiere. Aproape zilnic, colaboratorii inspecției ecologice raionale se deplasează în zonă, împart amenzi usturătoare, dar situația nu se prea schimbă. Fiindcă nu există platformele necesare, containerele și tomberoanele respective.

Cele două proiecte vor crea condițiile necesare pentru acumularea, sortarea și depozitarea deșeurilor menajere. Desigur, va mai fi necesară și o educație ecologică a populației, o educație, și nu puțină, care să schimbe mentalitatea celor iresponsabili care, prin aceste acțiuni necugetate, afectează cu mult natura peisagistică a teritoriului, unde, de fapt, și locuiesc.

- Credem, că odată ce vor fi create condițiile necesare și oamenii vor fi mai responsabili, vor fi interesați să păstreze curățenia la locul de trai. Nu poți cere de la om să facă ceva dacă nu-i asiguri condițiile respective pentru aceasta, concluzionează primarul Eugen Dumenco.

Este un exemplu elocvent al eficienței cooperării intercomunitare, când cu eforturile comune ale mai multor primării pot fi derulate importante proiecte sociale de anvergură, activități ce sunt promovate și susținute de Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată.

Alexei DUMITRAȘ

Împreună pentru o comunitate model

În comuna Sărata Galbenă, raionul Hâncești, a derulat la acest început de an un proiect de radioficare a localității. O informație care, la prima vedere, pare să fie una obișnuită, dar, pe de altă parte, te cam

ze, anunțuri, proiecte în derulare ca oamenii să fie informați despre toate și, totodată, să le solicităm opiniile referitor la o problemă sau alta, păreriile și doleanțele lor, de ce au nevoie, cum ar fi mai bine de dezvoltat

nu numai în raion, dar și în regiune. Cu toate că știa, că se va confrunta cu mari probleme, una dintre care era pasivitatea oamenilor. Anume din această cauză mai multe proiecte de până atunci nu au avut aici sorți de izbândă.

„În activitatea mea din timpul primului mandat, își amintește primarul comunei, m-am confruntat cu probleme de mentalitate învechită și nedorința cetățenilor de a se implica în soluționarea problemelor. Însă, pas cu pas, am reușit să schimbăm starea lucrurilor. În toate satele comunei am reușit să implementăm anumite proiecte în urma cărora localnicii au simțit pulsul reformelor și au început să se implice tot mai activ în viața comunității.

Dar cea mai serioasă problemă a fost gazificarea comunei. Vă închipuiți, un sat mare, amplasat de-a lungul drumului național Chișinău-Cahul, să nu aibă, nici în 2003, gaz natural. Fără întârziere, am început elaborarea proiectelor, căutarea finanțatorilor ca în doar câțiva ani să fie construit gazoductul Hâncești – Sărata Galbenă, rețelele de distribuție a gazului, la care au fost conectate toate gospodăriile din sat, instituțiile sociale ale comunei”.

A fost soluționată și problema aprovizionării populației cu apă potabilă de calitate. În acest scop, pe lângă cele trei fântâni arteziene reabilite, a mai fost forată una, cu o capacitate mai mare, și construită rețeaua de apeducte prin sat. Acum este pregătit un proiect de construcție a apeductului și în satul Brătianovca.

Au fost efectuate reparații capitale la cele 3 grădinițe, gazificarea lor, a liceului teoretic „Universum”, a Centrului de asistență socială pentru copiii cu dizabilități și din familii social vulnerabile „Viitorul”, care a fost reconstruit într-un bloc al grădiniței. A fost reparată capital casa de cultură și aprovizionată cu agent termic.

„Dacă am face o scurtă ge-

neralizare, aş spune, că în ultimii ani au fost implementate în comuna noastră un şir de proiecte investiționale în valoare de circa 60 de milioane de lei, care au fost posibile și datorită implicării nemijlocite a comunităților satelor din comuna noastră, accentuează primarul Ștefan Vlas. Și acest fapt este un stimulent pentru dezvoltarea și modernizarea de mai departe a comunei Sărata Galbenă. Astfel, la moment, se desfășoară câteva proiecte de dezvoltare social-economică în valoare de 24 milioane de lei. M-aș referi doar la un proiect de mare importanță, cu finanțare de la Uniunea Europeană, care se referă nu doar la comuna noastră, ci la întreg raionul. Este vorba de construcția unei fabrici de mare capacitate de colectare, sortare și prelucrare a deșeurilor menajere. Odată cu punerea sa în funcțiune, vor fi create 120 noi locuri de muncă pentru consătenii noștri. Este un beneficiu dublu. Se prevăd proiecte serioase și în domeniul culturii, al sportului, al creării locurilor de agrement și odihnă. Sunt schimbări tot mai frumoase pentru satele din comuna noastră, ele fiind un rezultat direct și concret al conlucrării active și constructive dintre primărie și comunități, ceea ce ne inspiră încrederea într-un viitor tot mai modern al comunei noastre”, conchide optimist primarul Ștefan Vlas.

Optimismul este bazat și pe studiile de masterat, la specializarea *Administrarea Publică*, de la Academia de Administrare Publică, pe care le-a finalizat în anul trecut prin susținerea cu succes a tezei de master „Autonomia locală - principiu de bază în administrația publică locală”, îmbinând creativ cunoștințele teoretice cu practica bogată acumulată pe parcursul celor trei mandate de primar al comunei Sărata Galbenă.

Ion AXENTI

pune pe gânduri: ce-ar însemna aceasta – o întoarcere la timpurile de odinioară, acum, când tehnica de comunicare e atât de performantă. Și curiozitatea m-a adus în această localitate. Cu primarul comunei, dl Ștefan Vlas, mi-a fost dat să fac cunoștință chiar la intrarea în sat, unde dumnealui discuta cu tehnicienii proiectul de amplasare a rețelei și a difuzoarelor.

- Vă este de mirare, - mă întâmpină dumnealui cu un surâs enigmatic după ce a dat ordinele cuvenite. - Nu e nimic de mirare aici. Scopul radiofiecării satului este cu totul altul. Dar, mai la concret, vă pot spune că este vorba de un proiect de comunicare online, cum se mai spune astăzi, cu comunitatea. El așa și se numește „Integrare prin comunicare” și îl implementăm în colaborare cu Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată, care finanțează jumătate din costul proiectului și cealaltă jumătate – primăria. Ne dorim să avem un dialog permanent cu populația. Adică, noi să pregătim o dată sau de două ori pe săptămână buletine de știri despre activitatea primăriei: noutăți, deciziile adoptate, avi-

infrastructura. Credem că într-o lună poate fi lansat primul buletin de știri al primăriei. Dar proiectul va fi continuat, deoarece rețeaua urmează să fie extinsă și în celelalte sate ale comunei Sărata Galbenă: Cărpineanca, Coroliovca, Valea Florii și Brătianovca, în total fiind 5700 de cetățeni, pentru care ne depunem toate eforturile și stăruința ca să le creăm un trai cât mai decent.

De fapt, această comunicare sau, mai bine zis, implicarea activă a oamenilor în viața comunităților comunei, a fost una dintre problemele de principiu ale dlui Ștefan Vlas, expuse în prima sa campanie electorală, din 2003, când a candidat la insistența unui grup de consăteneni. Carul stătea tot pe loc, dar oamenii așteptau schimbarea care nu mai venea. Și în acea situație, cea mai bună candidatură a fost Ștefan Vlas, tânăr, energic, cu studii superioare la Institutului Gavril Muzicescu și cu practică bogată în mai multe funcții publice și economice din centrul raional Hâncești și din satul de baștină. A răspuns chemării consătenilor că și dânsul își dorea schimbarea, o renaștere a comunei, ea fiind una dintre cele mai mari

Instruirea funcționarilor responsabili de gestionarea site-urilor APC

Centrul de Guvernare Electronică (CGE), în parteneriat cu Î.S. „Centrul de Telecomunicații Speciale” (CTS), a dat startul celei de-a doua runde de instruire a administratorilor și managerilor de conținut ale paginilor web în domeniul de operare DRUPAL.

Prima rundă de instruire a reprezentanților autorităților publice în domeniul de operare DRUPAL s-a desfășurat la finele anului 2013, a durat două săptămâni și a avut trei grupuri participante. Lor le-au fost înmânate Certificatele de finisare a trainingului “DRUPAL pentru Administratori” și “DRUPAL pentru Editori de conținut”.

Următoarele grupuri, formate din reprezentanții APC, au început orele de instruire din 20 ianuarie 2014.

Sesiunile de instruire fac parte din proiectul de implementare a paginilor web ale autorităților publice cu asistența oferită de Î.S. “Centrul de telecomunicații speciale” și Centrul

de Guvernare Electronică. Ele au drept scop oferirea cunoștințelor și suportului necesare pentru configurarea site-urilor în baza șablonului unic, dezvoltat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.188, din 03.04 2012, privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet.

obiectivelor de dezvoltare a Societății Informaționale prin trecerea la un nivel performant de dezvoltare a documentelor de identitate, crearea condițiilor favorabile de acces la informație, servicii și participare a cetățenilor la treburile statului, îmbunătățirea actului de guvernare prin ralierea la standardele europene, creșterea calității serviciilor, extinderea listei serviciilor electronice.

Pentru deținător, buletinul electronic va permite identifi-

carea vizuală (informația de pe suprafața e-ID) și identificarea electronică (informația conținută pe cip) în sistemele informaționale automatizate.

Eliberarea actului de identitate inteligent (de generația a III-a) se va face concomitent cu buletinul de identitate existent (de generația a II-a) prin oferirea oportunității de alegere între buletinul de identitate tradițional și buletinul de identitate electronic.

Rampele de acces – probleme ale instituțiilor publice

Circa 70 la sută din instituțiile publice și clădirile de menire socială din țară nu dispun de rampe de acces pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități. Specialiștii Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) au analizat situația din localitățile țării la acest capitol și au stabilit că din 5137 de instituții publice verificate, 3440 nu dispun de rampe de acces, iar cele existente nu corespund normativelor în construcții și nu respectă necesitățile persoanelor în dificultate.

Amintim

că, în luna august 2013, a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 599 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea măsurilor de asigurare a accesibilității persoanelor cu dizabilități la infrastructura socială. În acest sens, în lunile octombrie și noiembrie 2013, MDRC a desfășurat 3 seminare tematice în cadrul cărora arhitecții, proiectanții și verificatorii de proiecte din raioanele, orașele și municipiile țării au fost instruiți și li s-au prezentat modalități de

soluționare a problemei vizate. De asemenea, aceștia au fost atenționați că vor fi sancționați dacă vor încălca normativele în construcții în acest sens.

Totodată, reprezentanții MDRC au colaborat cu reprezentanții autorităților publice locale pentru a obține informația privind dotarea instituțiilor publice cu rampe de acces.

Astfel, APL-urile din 26 raioane, 31 orașe-reședință, UTA Găgăuzia și 2 orașe municipii au prezentat informația necesară, iar autoritățile locale din unele raioane au prezentat informații doar din orașele de reședință.

Oficialii MDRC au comunicat că vor continua să coopereze cu autoritățile locale pentru a reuși să doteze cu rampe de acces toate instituțiile publice și obiectele de menire socială (farmacii, biserici, centre medicale etc.).

Buletin de identitate electronic

Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a lansat implementarea buletinului de identitate electronic, care prevede crearea unui sistem informațional integrat de identificare a persoanei și pre-

stare a serviciilor electronice cu utilizarea semnăturii digitale. Buletinul de identitate electronic promovează utilizarea instrumentelor TIC și permite valorificarea facilităților oferite de Societatea Informațională pentru siguranța, confortul și bunăstarea cetățeanului.

Pe plan național, noul act de identitate asigură realizarea

Un pelerinaj cu sacrificii

Preot Viorel COJOCARU

Sfârșit. Început în nr. 1, 2014

Am rămas profund impresionat de frumusețea cimitirului german și, spre surprinderea mea, nu am văzut nimic devastat sau profanat. Într-un ungheraș al cimitirului am văzut o placă comemorativă de 1 m x 0,7 m, de culoare neagră, care amintea că aici se odihnesc pe veci 600 de eroi români (din cei 150 de mii) aduși aici din alte părți. Pentru acești eroi am spus o rugăciune de pomenire. Pe tot complexul german erau incrustate numele ostașilor germani căzuți la Stalingrad între 1942 și 1943, înhumați acolo, printre care am văzut și multe nume românești (probabil erau ostașii germani din rândurile foștilor sași transilvăneni), dându-mi lacrimile de durere... După ce dl profesor a fixat în fotografii toate detaliile, ne-am închinat de trei ori până la pământ Sfintei Cruci din cimitir și am mers mai departe.

Ne-am îndreptat spre cel mai important loc, orașelul Kletskaia și stanița Gromki, la vreo 150 de kilometri de Volgograd, unde a fost spart frontul pe 19 noiembrie 1942, și unde au murit ostașii români. Pe drum, dl Șoimar a ținut să-mi arate canalul Volga-Don, săpat de prizonierii de război. D-lui m-a rugat să fiu atent, că voi vedea cum navighează vapoarele în Stepă Kalmucă. Așa a și fost, la o distanță de 300 de metri am văzut un vapor plutind prin ...Stepă Kalmucă. Explicația este că malurile canalului nu sunt mai înalte decât orizontul și de la o distanță nu prea mare printre copacii plantați pe malul canalului se observă vapoarele. Dacă nu știi de acel canal, îți se creează impresia că vapoarele se deplasează prin câmpie. Ne-am amintit și de canalul nostru, Dunărea - Marea Neagră, construit tot de oamenii din gulagurile kominterniste din România ocupată de ruși. Aceeași politică comunistă, dar în țări diferite.

Tot mai mult ne apropiam de locul cel mai important, Cotul Donului. Pe la ora șaisprezece am ajuns în centrul raional Kletskaia. Dl profesor a mers acasă la un scriitor băștinaș, care a scris o schiță de istorie a acestei localități. Scopul a fost să întrebe unde se află azi stanița Gromki, acolo fiind înhumați o bună parte din ostașii români. După biserică s-a făcut o groapă uriașă unde au fost îngropați ostașii români căzuți sau morți pe câmpul de luptă.

În fotografie: preotul Viorel Cojocaru (la stânga) și protiereul Petru Buburuz, biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”

Azi nici biserica și nici satul nu mai există. Am găsit în acel oraș un băștinaș cherchelit de-a binelea, care ne-a promis că ne arată locul unde au fost stanița și biserica, desigur nu i-am spus scopul, pentru a nu avea neplăceri. Acesta ne-a arătat trei drumuri de țară care duceau spre Gromki. Însă, după o ploaie torențială cu vânt puternic, nu am izbutit să ajungem în acel loc sfânt. „Ghidul” nostru, supărat că nu am ajuns la fosta staniță Gromki, ne-a obligat să oprim mașina pe marginea drumului, care ducea spre Kletskaia, și a încercat să ne caute un mijloc de transport, ca să putem ajunge la Gromki. A sunat la un prieten de-al său pe care l-a rugat să vină repede cu tractorul personal, nu gratis, ci: „Zdes' nemți, budem zarabătav' horošie denghi” („Sunt cu niște nemți și vom câștiga bine

cu ei”). Ne-am schimbat ambii la față, știind că ar putea să nu ne ajungă bani nici de benzină până acasă, mai aveam două pâini, două kilograme de roșii rusești și o sticlă de vin moldovenesc, cu gândul că îl vom lăsa unui rus bun în calitate de suvenir, să se convingă că vinurile noastre sunt bune. Am încercat să-l convingem că nu mai dorim pe acest timp urât să ajungem în Gromki, dar, explică-i unui rus beat că ți-ai schimbat repede planul! Dânsul dorea să

ne „ajute”, să-i dăm tot ce mai aveam. Cu mari greutate l-am convins să coboare din mașină, nu simplu cum a urcat, ci cu un mare dar: o sticlă de vin Cabernet de Cricova. Dânsul a rămbit satisfăcut de dar și a rămas la Kletskaia pentru a-l bea.

Noi ne-am grăbit să ajungem la Cotul Donului. În partea dreaptă a orașelului Kletskaia era o colină înaltă de cretă, de unde se vedea o panoramă excepțională a Văii Donului în partea de nord a Cotului Donului. Anul trecut, pe acea colină, dl profesor a înfipt o cruce din crengi uscate de copac legată la mijloc cu bandă adezivă și ornamentată cu un tricolor de hârtie – în memoria ostașilor căzuți la datorie. Cu greu am găsit Crucea de anul trecut, era jos, desfăcută, ne-am închinat evlavios la ea, am ridicat-o, am pus-o în mașină

și ne-am îndreptat spre cele trei drumuri care duc spre fosta staniță Gromki. Am ales unul, cel mai scurt, și ne-am oprit să ne facem datoria de români. Am ridicat componentele Sfintei Cruci aduse de la Chișinău în portbagajul mașinii, le-am asamblat. Pe cruce erau incrustate cifrele mai mult decât semnificative: 19.XI.1942 – 150.000, și la o distanță de 3-4 km de locul martirajului am înfipt Crucea Românească, în pământ străin, am depus Coroana Memorială de la Chișinău și Sfântul Tricolor, adus tot de acasă, pentru cei care nu au mai ajuns acasă. Afară era deja noapte, vântul cu ploaie torențială te dădea jos, iar noi am făcut parastas, am adus omagiu ostașilor și am intonat câteva strofe din Imnul României. Ambii am închis ochii și, în loc de vin sau altă băutură, am vărsat lacrimi pe pământ străin în memoria și de dragul ostașilor români căzuți la datorie. Ne-am închinat până la pământ în fața eroilor noștri. Era o noapte de septembrie, dar foarte friguroasă, eu, îmbrăcat sumar, am înghețat de-a binelea, re trăind acea tragedie din 1942 și aducându-mi aminte de dragii noștri eroi care au înghețat aici.

Frontul de la Cotul Donului a fost rupt din trădare și din neglijență. Unii generali s-au făcut a uita atunci (în primul rând cei din armata germană) că în Rusia iarna vine mai repede, este geroasă și nemiloasă. Așa că iarna a prins Armatele a III-a și a IV-a române total neechipate. Sunt sigur că mulți dintre ostașii de pe front au murit de foame și de ger, aceasta o povestesc și veteranii care au scăpat cu viață din acel măcel. Trădarea nu se oprește aici. Ce am făcut noi până acum pentru sufletele și osemintele ostașilor români căzuți în câmp străin? Nicio Cruce, niciun monument, niciun cimitir de onoare la Gromki. Cu ce apă ne vom spăla obrazul în fața acestor eroi? Ei nu au mers din ambiția personală pe câmp de luptă, au onorat Statul Român. Trebuie

(Continuare în pag. 12)

Astrul Grebenicov – astrul românismului în Univers

La sfârșitul anului trecut a plecat către astrul său din Univers marele savant și astronom, român din Basarabia, Eugeniu Grebenicov (20.I.1932 – 29.XII.2013).

„M-am născut român și am să mor român, căci naționalitatea este precum chipul sau încălțările(...) Chiar dacă o bună parte din viața mea am vorbit și am scris rusește, nu mi-am uitat totuși limba mamei. Și nu o voi uita și nu mă voi dezice de ea niciodată. ...Nu există națiune moldovenească și limbă moldovenească după cum nu există națiune și limbă oltenească, bănățeană, maramureșeană, bucovineană, transnistreană. Există români și limba română și punctum, vorba clasicului. Cu această convingere am să intru și în mormânt”. (Eugeniu Grebenicov)

Nu e vorba de astrul Grebenicov, care încă sute de mii de ani va scribi pe bolta cerească, ci de omul cu nume de astru (vorba distinsului patriot Vasile Puiu) Eugeniu Grebenicov. I-a fost predestinat să facă lucruri mari. Să ne amintim că numele Eugeniu reproduce nume personale grecești, care la origine sunt compuse din *eu* „bine” și *gen* „a zămisi, a naște”, semnificația inițială a numelor fiind „de neam bun, nobil”. Prin tot ceea ce a făcut în viața sa tumultoasă, a demonstrat că și-a meritat pe deplin numele primit prin botez în România Mare. Bunul nostru pământean, care a devenit deja o legendă ce înobilează știința matematică și cosmică, într-adevăr, pare să fie din neam bun (precum a fost Eugeniu Coșeriu și este Eugeniu Doga!), chiar foarte bun. S-a născut român și a murit român cu sufletul, dar și cu actele în regulă, având cetățenia română solicitată la Moscova.

Savantul Grebenicov a deschis noi căi în galaxia matematică. Din adâncuri de ani, dânsul a intuit că înainte se

merge învățând, deprinzându-i și pe alții să asimileze cunoștințe profunde și vaste în domeniu, matematica devenind cerul vieții sale. **„Să nu îți fie teamă să faci un pas mare, dacă trebuie. O prăpastie nu poate fi trecută cu pași mici”,** spunea cunoscutul David Lloid George. Și tânărul român din sudul Basarabiei, satul Slobozia Mare, județul Izmail, Eugeniu Grebenicov, fiu de preot, a înțeles că o prăpastie (cum este cea cosmică) nu poate fi trecută cu pași mici. Drumul spre calea sa cosmică l-a făcut cu pași mari, foarte mari, comensurabili cu infinitatea Universului. După absolvirea școlii medii din Cahul, unde fusese transferată familia sa, susține excelent examenele de admitere la Facultatea de Matematică a Universității de Chișinău, fiind promovat tot atunci la Universitatea „M.V.Lomonosov” din Moscova, Facultatea de Matematică și Mecanică, pe care o absolvește cu excelență. Susține teza de doctorat în matematică, apoi teza de Doctor Habilitat intitulată „Studii calitative ale ecuațiilor diferențiale în mecanica cerească”. Activează în continuare în calitate de conferențiar și de șef al Catedrei de Analiză matematică a Universității „Patrice Lumumba” din Moscova, șef al Colectivului de savanți în domeniul matematicii și mecanicii la Institutul de Fizică Teoretică și Aplicată din cadrul Comitetului de Stat al URSS pentru Știință și Tehnică, director al Centrului de Calcul al Universității „M.V. Lomonosov” din Moscova, di-

rector adjunct al Institutului de Probleme Cibernetică al Academiei de Științe a Rusiei, colaborator științific principal în cadrul Centrului de Calcul „A.A. Dorodnițin” al Academiei de Științe a Rusiei din Moscova. A îndeplinit, de asemenea, și funcția de șef de catedră și profesor la Universitatea din Siedlce, Polonia, a fost profesor la Universitatea Tehnică a Moldovei din Chișinău. A publicat 30 de monografii științifice și peste 200 de articole în reviste de specialitate. A format peste 40 de doctori în științe și doctori habilitați, care activează astăzi în diferite țări ale lumii.

Toate aceste activități savante și de cercetări științifice de nivel mondial au însumat crearea „Școlii Grebenicov”, cunoscută în toată lumea.

Drept omagiu pentru contribuția în știință a savantului matematician Eugeniu Grebenicov, Comitetul Internațional de Astronomie i-a dat unei planete mici din sistemul solar cu nr. 4262 numele „Grebenicov” în anul 1991. Dacă ne-am uita mai atent pe bolta cerească, am putea zări acolo și Basarabia. De altfel, doar 12 români celebri,

printre care Mihai Eminescu, George Enescu, Constantin Brâncuși, Spiru Haret au numele eternizate pe firmamentul bolții cerești, dar Eugeniu Grebenicov „...era unicul român în viață, numele căruia îl purta un astru” (vorba maestrului Nicolae Dabija).

„Evocarea personalității enciclopedice a lui Eugeniu Grebenicov presupune o amplă incursiune în istoria unei vieți închinată științei și catedrei și constituie o operă dificilă cu mari responsabilități și rezonanțe noi, venind doar cu un modest florilegiu de amintiri, crochiuri, eseuri, interviuri și secvențe foto”, notează scriitorul și filozoful Dumitru Păsat în cuvântul său de deschidere la volumul „Omul și asteroidul Grebenicov”, despre celebrul savant și profesor, care a înscris pe orbita interesului universal geniul și realitățile plaiului natal, ajungând a fi un magician al formulelor matematice, un Copernic al Basarabiei, care a înțeles că slujirea de neam este adevărata virtute a celui consacrat idealului uman, prin care poporul român viețuiește creator și viguros, deopotrivă cu marile culturi ale lumii”.

Ca o recunoștință internațională a activității sale științifice de excepție sunt titlurile de Membru al Uniunii Internaționale de Astronomie, de Doctor Honoris Cauza a mai multor Universități din România și Republica Moldova, numeroase distincții notorii ale fostei URSS, titlul de Academician de Onoare al Academiei de Științe a Moldovei.

Din tezaurul științific al lui Eugeniu Grebenicov pot fi evidențiate noile metode care demonstrează teoreme în geometrie, topologie, algebră, ele derivând în Sistemele computaționale algebrice, sisteme de tip nou de demonstrare în matematică și de a fi înțeleasă la un alt nivel. Marele nostru savant de talie mondială, Eugeniu Grebenicov, a insistat ca aceste sisteme să fie numaidecât introduse în instituțiile de învățământ preuniversitare și universitare din Moldova.

Avocat în mrejele corupției

Un avocat din Strășeni a fost prins în flagrant de către procurorii și ofițerii Centrului Național Anticorupție. Bărbatul este bănuțit că ar fi extorcat 2.000 de euro de la un deținut al Penitenciarului nr.13 pentru a-l ajuta să scape de un dosar penal pentru viol.

Potrivit denunțatorului, avocatul i-ar fi promis că are influență asupra unui procuror

din cadrul Procuraturii sectorului Râșcani și că-l poate determina să înceteze procesul penal.

Acesta a fost reținut la intersecția străzilor Tighina și Bernardazzi. În urma percheziției corporale, banii au fost găsiți în buzunarul hainei bănuțitului.

Pe acest caz a fost deschis un dosar penal. Dacă va fi găsit vinovat, bărbatul riscă până la șase ani de închisoare sau o amendă de 60.000 de lei.

De la începutul anului, CNA a reținut 3 avocați suspecțați de trafic de influență.

Mită pentru clasarea dosarului penal

Un ofițer de urmărire penală din cadrul Inspectoratului de poliție Cahul a fost reținut în flagrant de către ofițerii CNA. Omul legii este bănuțit că ar fi pretins 350 euro de la un bărbat ca să nu-l tragă la răspundere penală pentru comiterea unui accident rutier.

Acesta din urmă a depus o cerere la Centrul Anticorupție în care susține că 200 de euro urmau să ajungă la un expert de la Centrul de Medicină Legală Cahul pentru schimbarea rezultatelor expertizei accidentului.

În urma măsurilor de investigație, polițistul a fost reținut. În timpul percheziției corporale cei 350 de euro au fost găsiți în buzunarul bănuțitului.

În acest caz a fost deschis un dosar penal. Dacă va fi găsit vinovat, polițistul riscă pedeapsă cu închisoare de la trei la șapte ani cu amendă în mărime de la 20.000 la 60.000 de lei și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Dosar finalizat! 24 de vameși vor compărea în fața justiției

Procuratura Anticorupție a finalizat urmărirea penală și a expediat în instanța de judecată dosarul penal în care sunt cercetați 24 de vameși, reținuți

la postul vamal Leușeni pentru corupție, conform unui comunicat al Procuraturii Generale.

Potrivit procurorilor, vameșii primeau sume între 100

și 350 de euro de la transportatorii de mărfuri din statele Uniunii Europene, pentru a le facilita procedura vamală.

Reamintim că în luna octombrie ofițerii anticorupție au descins la postul vamal Leușeni. Atunci au reținut 42 de persoane. Printre bănuți figurau: 24 de vameși, 13 polițiști de frontieră, 4 angajați ai Inspectoratului

Național de Patrulare și un reprezentant al Inspectoratului de Poliție din Hâncești. Inițial, toți învinuții au fost reținuți preventiv, ulterior, ei au fost cercetați în libertate.

Procuratura Anticorupție a divizat cauza în 4 proceduri separate care vizează: vameși, polițiști de frontieră, angajați ai Inspectoratului Național de Patrulare și reprezentanți ai

Inspectoratului de Poliție din Hâncești.

Procurorii au expediat respectiva cauză penală spre

examinare în Judecătoria raionului Hâncești.

Dacă vor fi găsiți vinovați de cele incriminate, învinuții riscă până la 10 ani de detenție cu aplicarea unei amenzi în mărime de până la 60 000 de lei și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Maior de poliție reținut pentru a doua oară cu mită

Un maior de poliție din cadrul Inspectoratului de poliție Drochia a fost reținut de ofițerii CNA și procurorii anticorupție. Polițistul este bănuțit de extorcarea a 200 de euro de la un șofer pentru a nu-l trage la răspundere pentru conducerea autoturismului în stare de ebrietate.

Operațiunea de reținere a avut loc după primirea banilor, iar în prezent omul legii se află în custodia ofițerilor Direcției Generale Teritoriale Nord a CNA. În acest caz a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă. Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă până la 10 ani de închisoare cu o amendă de până la 60 de mii de lei și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 2 la 5 ani.

CNA anunță că respectivul polițist a mai fost reținut de

ofițerii CNA în luna septembrie 2013, fiind suspectat de comiterea unei infracțiuni similare. Atunci acesta a fost prins în flagrant după primirea a 4000 de lei de la un șofer pentru netragerea la răspundere pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate.

Procurorii au cerut MAI suspendarea din funcție a ofițerului pe perioada anchetei, însă demersul nu a fost acceptat. În prezent, dosarul acestuia se află în instanța de judecată.

Conducerea urmăririi penale este exercitată de către Procuratura Anticorupție.

Un pelerinaj cu sacrificii

(Sfârșit. Început în pag. 9

să ne trezim, indiferent că am pierdut sau am câștigat bătălia, avem ostași căzuți la datorie. De acum înainte ar fi bine ca în fiecare biserică ortodoxă românească din întreaga lume pe data de 19 noiembrie să fie trase clopotele, să trezească în inima românului dragostea de Neam și de Țară. În frumoasele noastre catedrale să se facă parastase de pomenire a acestor eroi. În școli să se vorbească în acea zi despre aceste fapte de vitejie. E păcat să-i dăm uitării, așa ne despărțim de trecut și ne pierdem identitatea. Să ne adunăm forțele, să trezim conducătorii statului să meargă acolo să inaugureze un mare cimitir de onoare, așa cum au făcut-o Germania, Italia, Ungaria, care au luptat cot la cot cu România. Acești eroi pentru noi și-au vărsat sângele și pentru copiii noștri. Să ne închinăm și noi, basarabenii, până la pământ acestor bravi eroi care ne-au întregit țara, chiar dacă pentru puțin timp. Unirea va fi atunci când vom fi din nou români în inimă și faptă. Atunci când vom mărturisii public păcatul trădării de Neam și Biserică, atunci când vom dovedi cu jertfă credința în Dumnezeu și Țară.

Am rămas neîmplinit pentru că nu am ajuns să sărut locul cu osemintele Martirilor neamului. Am promis atunci că vom mai veni o dată în acel loc, voi vărsa și rugăciuni, și lacrimi pentru eroii noștri români de la Cotul Donului. Cu foarte mari încercări și greutate, am ajuns acasă nedormiți timp de 42 de ore (nu mai aveam bani pentru hotel).

Pe tot parcursul traseului am dorit să intru într-o mănăstire ortodoxă rusească, dar în cei circa 4000 de kilometri n-am întâlnit nicio mănăstire. Și-am întrebat, unde se află Sfânta Rusie? Am văzut biserici dărâmate încă de pe vremea lui Stalin, nerestabilite încă, dar pe una din biserici, în stanița Golubinskaia, pe o placă era menționat: „Biserică ocrotită de stat”. Ce să mai ocrotești în această dărâmătură?

Acum, ca niciodată, avem mare nevoie de educație morală și patriotică în Țara noastră. Un creștin bun se naște patriot. Chiar dacă am greșit în fața Domnului, să ne întoarcem, să ne pocăim și să viețuim creștinește. Chiar dacă am greșit în fața Țării, să ne pocăim și să o slujim în continuare cu devota-

Să ne îmbunătățim memoria!

Ești tânăr și te întrebi, firește, la ce trebuie să-ți îmbunătățești memoria... dar cercetătorii au descoperit că primele semne ale pierderii memoriei pot să apară la vârsta de 20 de ani. Va prezentăm mai jos câteva tehnici care te pot ajuta să-ți îmbunătățești memoria.

1. Hărți mentale

Această metodă revoluționară a fost popularizată de către britanicul Tony Buzan, în anii '60 ai secolului trecut. Hărțile mentale sunt făcute să folosească ambele părți ale creierului pentru a crea asocieri organizate cu o anumită orientare spațială și culoare. Spre deosebire de alte tehnici, harta mentală este o metodă care crește cantitatea și calitatea informației reamintite, dar și creativitatea sau capacitatea de rezolvare a problemelor. O hartă mentală începe întotdeauna cu o idee exprimată printr-o imagine vie, în mijlocul paginii. De la această imagine centrală pornesc spre exterior raze cu diverse informații, pentru a stabili conexiuni logice. Fără îndoială, este nevoie de timp și exercițiu pentru a realiza hărți mentale eficiente.

2. Caută ceva pe Google, măcar o dată pe zi

O ora de căutări pe Google îți poate stimula părți ale lobului frontal care controlează memoria de scurtă durată, potrivit unui studiu realizat de Universitatea din California.

„Circuitele neuronale implicate în luarea deciziilor devin foarte active atunci când faci o căutare pe Google”, explică doc-

torul G. Small, autorul studiului.

Metoda este însă eficientă doar atunci când căutarea este mai dificilă.

3. Învățarea unei limbi

O altă tehnică eficientă de a îmbunătăți memoria este de a învăța ceva nou, cum ar fi o limbă străină. Scoțând creierul din confortul obișnuit și introducându-l într-un domeniu necunoscut, îl obligă să memoreze lucruri. Învățarea unei noi limbi este una dintre cele mai bune modalități de a mobiliza creierul și de a-ți întări memoria.

Abonarea 2014

Continuă abonarea pentru anul 2014 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC”, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu PÎSLARU - redactor

Vitalie NICA - redactor

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 330.

Dat la tipar 30.01.2014

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova